

Hervormingsagenda Jeugd

Consultatieronde september / oktober 2022

Agenda

1. Wat is er afgelopen jaren bereikt (a) en wat zijn huidige knelpunten in de Jeugdhulp (b)
2. Aanleiding hervormingsagenda
3. Uitspraak Commissie van Wijzen
4. Hervormingsagenda: doelen en visie VNG
5. Thema's hervormingsagenda
 - a. Reikwijdte
 - b. Toegang
 - c. Harmonisatie van administratie
 - d. Regionalisering/regie op specialistische jeugdhulp
6. Interbestuurlijk en financieel kader
7. Tijdpad onderhandelproces
8. Consultatie

1a. Wat is er afgelopen jaren bereikt?

- Denken vanuit perspectief jeugdigen/gezin is leidend.
- Aansluiting jeugdhulp op lokale context en behoeften.
- Eerste vormen van verbinding jeugdhulp met andere domeinen (o.a. onderwijs, welzijn, volwassenenzorg).
- Forse inspanningen om toegang goed in te richten.
- Stevige stappen op gebied van samenwerking over grenzen gemeenten/regio's heen.
- Transformatie van grootschalige residentiële jeugdhulp naar kleinschalige hulp dichtbij en in een thuissetting is stevig gevorderd.

1b. Huidige knelpunten Jeugdhulp

- Nog niet altijd passende, tijdige zorg beschikbaar (vooral kinderen met complexe problemen).
- Inkoop en contractering: complexe en kostbare uitvoeringspraktijk.
- Hoge werkdruk professionals.
- Veel vraagstukken vergen schaal/expertiseniveau dat niet altijd voorhanden is.
- Er is nog veel onduidelijk over de effectiviteit over de geboden jeugdhulp.
- Sturing en systematisch leren zijn verder te versterken.
- Kosten stelsel na decentralisatie met 50% toegenomen.

2. Aanleiding hervormingsagenda

- 2017-2019: financiële druk op gemeenten vanwege toenemende gebruik en kosten jeugdhulp.
- 2019: tijdelijke afspraken rijk/VNG.
- 2020: AEF stelt in onderzoek 'Stelsel in Groei' vast dat tekort € 1,7 miljard euro is.
- Traject o.l.v. Marjanne Sint om afspraken te maken over financiële beheersing / bestuurlijke weging.
- Voorjaar 2021: Commissie van Wijzen en bestuurlijke afspraken.
- Najaar 2021: start hervormingsagenda (o.a. werkgroepen met vertegenwoordigers uit het veld).
- December 2021: coalitieakkoord (€ 511 mln).
- Januari 2022: opschorten hervormingsagenda.
- Mei 2022: herstart agenda.

3. Uitspraak Commissie van Wijzen

- Rijk dient feitelijke tekorten te dekken, indien gemeenten zich voldoende inspannen.
- Rijk moet gemeenten vanaf 2021 compenseren (2021: € 1,7 miljard euro).
- Een gezamenlijke opdracht van rijk en gemeenten om met een agenda kwaliteit van zorg te verbeteren en kosten te beheersen.
- Een eerste inschatting van besparingspotentieel van € 1 miljard (op basis van advies traject o.l.v. Marjanne Sint).
- Specifieke aanbevelingen over regionalisering en landelijke inkoop.

NB. In juni 2021 zijn in lijn met de arbitrageuitspraak bestuurlijke afspraken over de bekostiging voor 2022 gemaakt, vooruitlopend op de hervormingsagenda.

4. Hervormingsagenda, doelen en visie VNG

Doelstellingen:

- Betere en tijdige zorg en ondersteuning op de juiste plek en wanneer dit nodig is.
- Een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.
- Belang van samenhang in benadering.

Betrokken partijen (Vijfhoek):

- Het rijk (VWS, FIN, OCW, BZK, SZW).
- De gemeenten (VNG).
- De (organisaties van) zorgaanbieders.
- De cliëntenorganisaties.
- De (organisaties van) professionals.

Visie VNG:

- Vasthouden aan de decentralisatie: hulp dichtbij en op basis van de vraag van inwoners realiseren.
- Jeugdhulp is niet het antwoord op alle vragen; meer aandacht voor reikwijdte van de Jeugdwet en mogelijkheden in andere domeinen.
- Hulp dichtbij en integraal: versterking van de toegang/het wijkgerichte werken en de domeinoverstijgende aanpak.
- De transformatie van de jeugdhulp heeft een impuls op kwaliteit en innovatie.
- Gezamenlijke verantwoordelijkheid om de kosten te beheersen, waarbij de Commissie van Wijzen volledig moet worden uitgevoerd.

5. Thema's hervormingsagenda

De vijfhoek werkt de Hervormingsagenda Jeugd uit
aan de hand van 7 thema's:

Reikwijdte
en preventie

Kwaliteit en
effectiviteit

Toegang

Kennis, leren
en ontwikkelen

Regionalisering

Data en
monitoring

Inkoop en
administratieve lasten

Rijk + gemeenten:
- Interbestuurlijke
en financiële verhoudingen
- Meerjarig financieel kader

Via andere programma-
structuur:
Vereenvoudiging
jeugdbeschermingsketen*

5a. Reikwijdte

Afspraken

- Het rijk is aan zet om tot een voorstel te komen tot afbakening van de jeugdhulpplicht:
 - Beperking van individuele jeugdhulpvoorzieningen via aanpassing van de wet.
- Gezamenlijke domeinoverstijgende aanpak:
 - Onderwijs;
 - Volwassenenzorg;
 - Bestaanszekerheid.

Issues

- Bezuiniging en inhoudelijke doelstellingen lopen door elkaar heen.
- Paradigmashift nodig: meer richten op totale leven van inwoners en niet te snel kinderen verbijzonderen.
- Vraagstuk nog onvoldoende uitgewerkt.
- Maatschappelijk debat is randvoorwaardelijk.

5b. Toegang

- Brede consensus dat versterking van het wijkgerichte werken/toegang essentieel is om de hulpverlening naar een hogere kwaliteit te brengen.
- VNG/gemeenten staan aan de lat om een kader voor sterke teams te maken (wat vullen we gezamenlijk in, hoe is aan gemeenten en uitvoering).
- Toerusting voor gemeenten en professionals om de praktijk te versterken.
- We willen dit samen met inzet van Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming voor het lokale veld oppakken -> 1 kader voor ondersteuningsaanbod op welzijn, zorg en veiligheid.

5c. Harmonisatie van administratie

Doel: eenvoudige uitvoering en meer inzicht in jeugdhulp.

- Voorstel is om tot verregaande harmonisatie te komen.
- Zit een stevige taakstelling van € 200-300 miljoen aan vast.
- In transitie vraagt dit veel van gemeenten, uiteindelijke resultaat zorgt voor meer grip en sturing.
- Vraagt ook een serieuze rol voor de aanbieders om bedrijfsvoering te optimaliseren en kosten terug te dringen.

5d. Regionalisering/regie op specialistische jeugdhulp

Overeenstemming

- Noodzaak tot vaste wettelijke afspraken over regionale samenwerking.
- Meer regie en sturing op het totale zorglandschap.
- Wijze waarop ministerie van VWS inhoudelijke kaders in de wet opneemt.

Inzet overleg VNG

- Eerdere wens van het ministerie van VWS om verplichte vergroting naar 25 regio's op te leggen moet van tafel.
- Op niet vrijblijvende wijze kwalitatief doorontwikkelen van de BJ42 en monitoring daarvan op progressie met mogelijkheid aanspreken.
- Afspraken maken over wijze van bovenregionale afstemming.
- Een bestuurlijke deal over de bekostiging van de frictiekosten rondom de afbouw van residentiële jeugdhulp om zo de inhoudelijke transformatie te realiseren.

6. Interbestuurlijk en financieel kader

Bespreekpunten met het rijk

1. Het vaststellen van de taakstelling van € 1 miljard en voorwaarden:
 - Haalbaarheid/uitvoerbaarheid;
 - Onderbouwing besparingspotentieel;
 - Tempo om tot besparingen te komen;
 - Afspraken over risicoverdeling.
2. Afspraken over incidentele investeringen in de hervormingsagenda (o.a. voor kwaliteit en afbouw residentiële jeugdhulp).
3. Afspraken over de risico's van het rijk en/of gemeenten bij toekomstige tekorten ingeval inspanningen zijn geleverd die zijn afgesproken (toets deskundigencommissie).

Lijn VNG: de uitspraak van de Commissie van Wijzen en geldende interbestuurlijke verhoudingen zijn leidend.

7. Tijdpad onderhandelproces

- 6 sept. Informeel overleg delegatie Jeugd met staatssecretaris van VWS
- 19 - 23 sept. BO-ronde 1 over hervormingsagenda versie 1 + eerste verkenning financieel kader
- 26 sept. - 3 okt. Bestuurlijke consultatie gemeentelijke inzet over versie 1 hervormingsagenda
- 26 sept. - okt. Uitvoeringstoets
- 7 - 11 nov. BO-ronde 2 over volledige conceptagenda en uitgewerkt bestuurlijke kader
- 2 dec. Onderhandelresultaat voorleggen aan de ALV
- Medio dec. Ondertekenen Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028

8. Consultatie

- Wat is uw algehele reflectie op de 1.0-versie van de hervormingsagenda?
- Wat vindt u van de VNG-inzet op de thema's die vooral van gemeente actie vragen (Toegang en Harmonisatie van de administratie)?
- Hoe gaan we van de hervormingsagenda een gezamenlijk veranderproces maken?
- Welke punten wilt u meegeven op het grote thema Reikwijdte?
- Welke punten wilt u meegeven op het lopende gesprek over Regionalisering?
- Welke aanvullingen wilt u nog meegeven bovenop de basis van de Commissie van Wijzen t.o.v. het interbestuurlijk en financieel kader?